

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/73/2022
Identifikačné číslo spisu:	5722200839
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5722200839.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci navrhovateľa Železnice Slovenskej republiky, so sídlom Klemensova 8, 813 61 Bratislava, IČO: 31 364 501, proti odporcovi A.En. Slovensko s.r.o., so sídlom Dúbravca 5, 036 01 Martin, IČO: 36 399 604, zastúpenému ULC Čarnogurský s.r.o., so sídlom Tvarožkova 5, 814 99 Bratislava, IČO: 35 975 016, o nariadenie neodkladného opatrenia, o dovolaní odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 14Cob/79/2022-225 zo dňa 14.07.2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Navrhovateľ má proti odporcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1 Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 17Cb/14/2022-85 zo dňa 23.03.2022 rozhodol tak, že výrokom I. odporcovi uložil povinnosť zdržať sa opätovného podania žiadosti o ukončenie distribúcie elektriny a vyradenie odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu prevádzkovateľom distribučnej sústavy, a to po dobu trvania zmluvného vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom na základe Zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 9096/2021/5400/025 zo dňa 3.11.2021, zverejnenej v Centrálnom registri zmlúv Úradu vlády SR dňa 4.11.2021, ktorá nadobudla účinnosť 1.01.2022, výrokom II. zamietol návrh o uloženie povinnosti odporcovi zdržať sa opätovného podania žiadosti o ukončenie distribúcie elektriny a vyradenie odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu prevádzkovateľom distribučnej sústavy na obdobie nasledujúce po ukončení zmluvného vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom vzniknutého na základe Zmluvy o združenej dodávke elektriny č. 9096/2021/2400/025 zo dňa 3.11.2021 a výrokom III. zamietol návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia v časti, ktorou sa navrhovateľ domáhal, aby:

Aj v tom prípade, ak by odporca nezrušil žiadosť smerujúcu k ukončeniu distribúcie elektriny a vyradenia odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu, ktorú odporca zaslal prevádzkovateľovi distribučnej sústavy Stredoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Pri Rajčianke

2927/8, 010 47 Žilina, IČO: 36 442 151, alebo jej zrušenie by nebolo možné, je prevádzkovateľ distribučnej sústavy Stredoslovenská distribučná, a.s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, 010 47 Žilina, IČO: 36 442 151, povinný zaradiť od 19.03.2022 odberné miesta navrhovateľa, ktorých sa žiadosť odporcu zaslaná prevádzkovateľovi distribučnej sústavy Stredoslovenská distribučná, a.s. smerujúca k ukončeniu distribúcie elektriny a vyradeniu odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu týka, do bilančnej skupiny odporcu, a to do času, kým iný dodávateľ elektriny nepožiadá o zaradenie týchto odberných miest navrhovateľa do svojej bilančnej skupiny.

Aj v tom prípade, ak by odporca nezrušil žiadosť smerujúcu k ukončeniu distribúcie elektriny a vyradeniu odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu, ktorú odporca zaslan prevádzkovateľovi distribučnej sústavy Západoslovenská distribučná, a.s., Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO: 36 361 518, alebo jej zrušenie by nebolo možné, je prevádzkovateľ distribučnej sústavy Západoslovenská distribučná, a.s., Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO: 36 361 518 povinný zaradiť od 19.03.2022 odberné miesta navrhovateľa, ktorých sa žiadosť odporcu zaslaná prevádzkovateľovi distribučnej sústavy Západoslovenská distribučná, a.s. smerujúca k ukončeniu distribúcie elektriny a vyradeniu odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu týka, do bilančnej skupiny odporcu, a to do času, kým iný dodávateľ elektriny nepožiadá o zaradenie týchto odberných miest navrhovateľa do svojej bilančnej skupiny.

Aj v tom prípade, ak by odporca nezrušil žiadosť smerujúcu k ukončeniu distribúcie elektriny a vyradeniu odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu, ktorú odporca zaslan prevádzkovateľovi distribučnej sústavy Východoslovenská distribučná, a.s., Mlynská 31, 042 91 Košice, IČO: 36 599 361, alebo jej zrušenie by nebolo možné, je prevádzkovateľ distribučnej sústavy Východoslovenská distribučná, a.s., Mlynská 31, 042 91 Košice, IČO: 36 599 361 povinný zaradiť od 19.03.2022 odberné miesta navrhovateľa, ktorých sa žiadosť odporcu zaslaná prevádzkovateľovi distribučnej sústavy Východoslovenská distribučná, a.s. smerujúca k ukončeniu distribúcie elektriny a vyradenia odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu týka, do bilančnej skupiny odporcu, a to do času, kým iný dodávateľ elektriny nepožiadá o zaradenie týchto odberných miest navrhovateľa do svojej bilančnej skupiny sa zamietá.

Výrokom IV. uznesenia vo vzťahu k výrokom I. a II. navrhovateľovi a ani odporcovi nepriznal právo na náhradu trov konania a výrokom V. uznesenia vo vzťahu k výroku III. subjektom Západoslovenská distribučná a.s., Čulenova 56, Bratislava, IČO: 36 361 518, Stredoslovenská distribučná a.s., so sídlom Pri Rajčianke 2927/8, Žilina IČO: 36 442 151 a Východoslovenská distribučná a.s., Mlynská 31, Košice, IČO: 36 599 361 nepriznal právo na náhradu trov konania.

2 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že vo vzťahu k požiadavke navrhovateľa v zmysle doplneného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal, aby bola odporcovi uložená povinnosť zdržať sa opätovného podania žiadosti o ukončenie distribúcie elektriny a vyradenie odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu prevádzkovateľom distribučnej sústavy, skúmal, či je osvedčená existencia právneho vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom a či navrhovateľom tvrdené a osvedčované skutočnosti odôvodňujú potrebu neodkladnej úpravy pomerov strán. Existenciu právneho vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom mal osvedčenú Zmluvou o združenej dodávke elektriny č. 9096/2021/5400/025 zo dňa 3.11.2022 (ďalej aj „zmluva“), ktorou bol medzi navrhovateľom a odporcom založený obchodno-záväzkový vzťah. Pokiaľ ide o ďalšiu podmienku, a to potrebu neodkladnej úpravy pomerov strán, túto navrhovateľ osvedčil predovšetkým listom odporcu zo dňa 11.03.2022, adresovaným navrhovateľovi, v ktorom mu oznámil, že on ako dodávateľ elektrickej energie sa dostal do situácie, kedy nastala nemožnosť plnenia a došlo k zániku jeho povinnosti plniť zo zmluvy. Neodkladnú potrebu úpravy pomerov osvedčujú aj ďalšie listy zo dňa 15.03.2022, ktoré navrhovateľovi zaslali spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., Východoslovenská distribučná, a.s. a Stredoslovenská distribučná, a.s. Naviac, súd prvej inštancie uznesením o neodkladnom opatrení zo dňa 18.03.2022 uložil odporcovi povinnosť zrušiť žiadosť smerujúcu k ukončeniu distribúcie elektriny a vyradeniu odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu, ktorú odporca zaslan prevádzkovateľom distribučnej sústavy (Stredoslovenská distribučná, a.s.,

Západoslovenská distribučná, a.s. a Východoslovenská distribučná, a.s.). Z uvedeného je zrejmé, že odporca takúto žiadosť reálne podal, čo mal súd osvedčené, keďže mu neodkladným opatrením, ktoré sa stalo vykonateľným, bola uložená povinnosť takúto žiadosť zrušiť, pričom súd dôvodne predpokladal, že odporca po stornovaní tejto žiadosti môže žiadosť kedykoľvek opakovať. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie vyhovel doplňujúcemu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a odporcovi uložil povinnosť zdržať sa opätovného podania žiadosti o ukončenie distribúcie elektriny a vyradenie odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu prevádzkovateľom distribučnej sústavy, avšak len na dobu trvania samotnej zmluvy, ktorou bol založený obchodno-závazkový vzťah medzi navrhovateľom a odporcom. Keďže v doplnenom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia táto povinnosť nebola časovo limitovaná (bola požadovaná na neobmedzenú dobu), súd prvej inštancie zamietol doplnenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vo zvyšnej časti vo vzťahu k dobe, ktorá by presahovala dobu trvania samotného záväzkového vzťahu.

3 Súd prvej inštancie ďalej skúmal (ne)splnenie zákonných podmienok voči dotknutým subjektom, odlišným od odporcu. Keďže medzi navrhovateľom a dotknutými distribučnými spoločnosťami neexistuje obchodno-právny vzťah (tento existuje len medzi odporcom a distribučnými spoločnosťami, ktoré majú s ním uzavreté zmluvy o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny), súd prvej inštancie návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo vzťahu k distribučným spoločnostiam zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP.

4 Proti výrokom I. a IV. rozhodnutia súdu prvej inštancie podal odporca odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 14Cob/79/2022-225 zo dňa 14.07.2022, ktorým uznesenie súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku I. a v závislom výroku o trovách konania IV. potvrdil a navrhovateľovi priznal proti odporcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5 Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) konštatoval, že vo vzťahu k rozhodnutiu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré je predmetom tohto vyvolaného odvolacieho konania, odporca zotrval na argumentácii o nemožnosti plnenia, ako aj odstúpení od zmluvy zo strany navrhovateľa. Zároveň odporca uviedol, že neodkladné opatrenie stratilo svoj význam, platnosť a vykonateľnosť, nakoľko neodkladné opatrenie zo dňa 18.03.2022 (ďalej aj „NO I.“) predpokladá, že zmluva medzi navrhovateľom a odporcom je platná a účinná a že navrhovateľ od nej neodstúpil, pričom tieto predpoklady neboli splnené.

6 Odvolací súd poukázal na to, že na základe vyvolaného odvolacieho konania vo veci vedenej pred odvolacím súdom pod sp. zn. 14Cob/78/2022 posudzoval dôvodnosť podaného odvolania odporcu proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie o nariadení NO I., pričom odvolací súd nemal dôvod na odklon od záverov, ktoré vyslovil vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu o nariadení NO I. Východiskom pre záver súdu prvej inštancie bolo konštatovanie, že odporca tvrdené odstúpenie od zmluvy zo dňa 21.03.2022 v konaní nepreukázal, keďže odstúpenie nepriložil k odvolaniu. V tomto smere poukázal na čl. XII. bod 12.7. zmluvy, v zmysle ktorého odstúpenie od zmluvy je účinné dňom jeho doručenia druhej zmluvnej strane a odstúpenie musí byť podpísané oprávnenou osobou, inak je neplatné. Okrem toho zmluvné strany si dojednali postup po odstúpení od zmluvy v čl. XII. bode 12.8., v zmysle ktorého „Po odstúpení od tejto zmluvy je dodávateľ povinný počínať si tak, aby sa zabránilo škode bezprostredne hroziacej odberateľovi ukončením plnenia podľa tejto zmluvy, prípadne minimalizovali straty a za tým účelom vykonať všetky potrebné opatrenia vrátane poskytnutia písomnej informácie odberateľovi o všetkých skutočnostiach nevyhnutných pre zabránenie vzniku škody.“ Ak potom odporca konštatoval, že predmetné neodkladné opatrenie stratilo svoj význam, platnosť a vykonateľnosť, nakoľko neodkladné opatrenie predpokladá, že zmluva medzi navrhovateľom a odporcom je platná a účinná a že navrhovateľ od nej neodstúpil tak, ako vyplýva z odvolacieho dôvodu odporcu v odseku 26 odvolania, potom tento odvolací dôvod nemohol vyhodnotiť ako taký, ktorý by mal vplyv na vecnú správnosť záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie, keďže nebolo preukázané doručenie odstúpenia v zmysle zmluvného dojednania tak, ako to uviedol odvolací súd s poukazom na čl. XII. bod 12.7. zmluvy. V tomto smere odvolací súd poukázal na § 326 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého k návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva. Bolo potom povinnosťou odporcu vo vzťahu k jeho argumentácii v

odvolaní uvedené listiny, ktorých sa dovoláva, vrátane odstúpenia, doložiť k podanému odvolaniu. I keď odporca v odvolaní označil tento dôkaz, nepredložil ho a neuviedol skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver o jeho doručení. Len samotné tvrdenie odporcu, že odstúpenie bolo datované dňa 21.03.2022, nie je možné vyhodnotiť ako naplnenie čl. XII. bodu 12.7. zmluvy.

7 Vo vyvolanom odvolacom konaní nosnou odvolacou argumentáciou odporcu bola nemožnosť plnenia odporcu s poukazom na § 575 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) v spojení s § 32 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“). Podľa názoru odvolacieho súdu bol skutkový a právny stav - pre účel nariadenia neodkladného opatrenia - posúdený súdom prvej inštancie v dostatočnom rozsahu, vrátane pripojenej korešpondencie, najmä listu zo dňa 11.03.2022. Odvolací súd poukázal na to, že neodkladnú potrebu úpravy pomerov osvedčujú aj ďalšie listy zo dňa 15.03.2022, ktoré navrhovateľovi zaslali spoločnosti Západoslvenská distribučná, a.s., Východoslvenská distribučná, a.s. a Stredoslvenská distribučná, a.s. Pozornosť upriamil na to, že súd prvej inštancie rozhodnutím o NO I. zo dňa 18.03.2022 uložil odporcovi povinnosť zrušiť žiadosť smerujúcu k ukončeniu distribúcie elektriny a vyradeniu odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu, ktorú odporca zaslal prevádzkovateľom distribučnej sústavy (Západoslvenská distribučná, a.s., Stredoslvenská distribučná, a.s. a Východoslvenská distribučná, a.s.). Z uvedeného je zrejmé, že odporca takúto žiadosť reálne podal, čo bolo osvedčené, keďže mu neodkladným opatrením, ktoré sa stalo vykonateľným, bola uložená povinnosť takúto žiadosť zrušiť. Súd prvej inštancie potom - podľa názoru odvolacieho súdu - správne a dôvodne predpokladal, že odporca po stornovaní tejto žiadosti môže žiadosť kedykoľvek opakovať. Preto ak súd prvej inštancie vyhovel doplňujúcemu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a odporcovi uložil povinnosť zdržať sa opätovného podania žiadosti o ukončenie distribúcie elektriny a vyradenie odberných miest navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu prevádzkovateľom distribučnej sústavy, tak takáto povinnosť nemohla byť uložená odporcovi na neobmedzenú dobu, ale len na dobu trvania samotnej zmluvy, ktorou bol založený obchodno-závazkový vzťah medzi navrhovateľom a odporcom. V samotnom doplnenom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia táto povinnosť nebola časovo limitovaná, preto súd prvej inštancie správne zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo zvyšnej časti vo vzťahu k dobe, ktorá by presahovala dobu trvania samotného záväzkového vzťahu.

8 Odvolací súd primerane a podporne s poukazom na závery rozhodnutia NS SR sp. zn. 6MCdo/5/2012 konštatoval, že pre štádium konania o nariadení neodkladného opatrenia zákonná úprava nevyžaduje preukazovanie nároku, keďže je postačujúce dôvodnosť nároku len osvedčiť, k čomu v spojení s § 325 ods. 1 CSP v štádiu rozhodovania o nariadení neodkladného opatrenia zo strany navrhovateľa aj došlo. K odvolacím dôvodom odporcu - vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie - odvolací súd uviedol, že vzhľadom na všetky dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu uvedené v jeho rozhodnutí, nebol priestor na to, aby odvolacie dôvody odporcu vyhodnotil ako také, ktoré by mali vplyv na vecnú správnosť záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd preto nemal priestor na to, aby sa odklonil od záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie. Poukázal tiež na to, že judikatura nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Táto sa vyžaduje len vtedy, ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci.

9 Vzhľadom na individuálne okolnosti daného prípadu, z hľadiska naplnenia účelu a zmyslu neodkladnej a účinnej súdnej ochrany oprávneným osobám, za splnenia zákonom stanovených podmienok a vo väzbe na konkrétny skutkový a právny stav veci, nebol odvolaciemu súdu vytvorený dostatočný priestor na odklon od záverov rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I., ako aj v závislom výroku IV. o trovách konania potvrdil ako vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP). K uvedenému odvolací súd dodal, že pokiaľ bolo konštatované, že boli splnené kumulatívne podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia, tak potom rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v podrobnostiach odkázal na dostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

10 Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal odporca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom navrhol,

aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo ho zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol a odporcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená).

11 Dovolaateľ uviedol, že dovolanie je prípustné, pretože neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. V článkoch II., III. a IV. poukázal na rozhodný skutkový stav, procesnú históriu a právne posúdenie veci. Uviedol, že dňa 3.11.2022 uzavrel s navrhovateľom Zmluvu o združenej dodávke elektriny č. 9096/2021/5400/025, ktorej predmetom bolo dodávanie elektrickej energie odporcom pre navrhovateľa v období od 1.01.2022 do 31.12.2022.

Odporca zabezpečil dodávku elektrickej energie od producentov z Bieloruska, avšak v dôsledku politických rozhodnutí nebolo možné elektrickú energiu doviesť na územie Slovenska cez Poľsko, pretože poľský správca rozvodnej siete odmietol uzavrieť dohodu o prenose elektrickej energie z Bieloruska cez Poľsko na Slovensko. Z tohto dôvodu odporca dohodol prenos zazmluvnenej elektrickej energie z Bieloruska cez územie Ukrajiny

až na Slovensko. Následne, počas obdobia január až február 2022, odporca dodával navrhovateľovi elektrickú energiu z Bieloruska cez územie Ukrajiny a malú časť elektrickej energie dodával z vlastných elektrární na území Slovenska. Dňa 24.02.2022 začal vojnový konflikt na území Ukrajiny, v dôsledku čoho bolo znemožnené, aby elektrická energia bola prenášaná z územia Ukrajiny na Slovensko. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací rozhodol o odvolaní odporcu proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia, pričom v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že základom jeho rozhodnutia je aplikácia § 387 ods. 2 CSP, keďže sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a v podrobnostiach na ne odkázal. S uvedeným právnym záverom odvolacieho súdu sa nemožno stotožniť a uznesením odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorým súd znemožnil odporcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň - podľa názoru odporcu - môže ísť aj o vadu konania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

12 Za porušenie práva odporcu na spravodlivý proces považoval postup odvolacieho súdu, ktorý nesprávne vyhodnotil označené dôkazy odporcu, ako aj skutkový a právny stav. K pochybeniu odvolacieho súdu došlo tým, že tento neaplikoval na vzťah relevantné ustanovenia o nemožnosti plnenia a nevzal do úvahy existenciu vyššej moci. Podľa názoru odporcu bola naplnená skutková podstata § 575 ods. 1 OZ v spojení s § 352 ods. 2 Obch. zák. Po vzniku vojenského konfliktu na Ukrajine odporca stratil faktické aj právne možnosti na plnenie zmluvy. Ukrajinské orgány jednostranným rozhodnutím znemožnili dodávanie elektriny cez hranicu Bielorusko-Ukrajina a odpojili ukrajinskú elektrickú sústavu od slovenskej elektrickej sústavy. Udialo sa tak krátko po začatí vojnového konfliktu na Ukrajine (24.02.2022), čo predstavuje zásah (udalosť) vyššej moci. Z tohto dôvodu po 24.02.2022 odporca nemohol pokračovať v importe elektriny z Bieloruska cez ukrajinské územie. Aj napriek vojne na Ukrajine sa odporca snažil nakúpiť potrebnú elektrickú energiu na území Európskej únie, avšak za podstatne vyššiu cenu. Elektrickú energiu sa odporcovi podarilo nakúpiť vždy iba na obdobie jedného dňa, keď odporca večer nakúpil na trhu s elektrinou uvoľnené kapacity na nasledujúci deň. Z dlhodobého hľadiska však nie je možné nakupovať elektrinu vždy iba večer daného dňa na nasledujúci deň, naviac z množstva, ktoré sa náhodne uvoľní. V dôsledku uvedených skutočností odporca skonštatoval, že nie je možné dodávať navrhovateľovi elektrickú energiu v dohodnutom množstve a za dohodnutú cenu do konca kalendárneho roka, a to ani za vyššiu cenu, pretože na trhu taká elektrina nie je k dispozícii. Rovnako odporca požiadal dňa 11.03.2022 všetky tri distribučné spoločnosti o vyradenie navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu, pričom následne dňa 21.03.2022 navrhovateľ uzavrel nové zmluvy o združenej dodávke elektriny s troma dodávateľmi. Pre správne zistenie skutkového a právneho stavu je nevyhnutné, aby súd ustálil otázku nemožnosti plnenia odporcu vzhľadom na existenciu vis maior a preukazovanie plnenia povinností v zmysle zmluvy. Povinnosť dodávať elektrinu odporcovi

zanikla v dôsledku ustanovenia § 575 ods. 1 OZ. Dodávka elektrickej energie v zmysle zmluvy sa v dôsledku vyššej moci (vojnový konflikt na Ukrajine) stala nemožnou (viď rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Co/414/2014, rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/130/2018 a rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 11S/115/2017).

13 Dovolateľ ďalej poukázal na to, že navrhovateľ dňa 21.03.2022 vystavil odstúpenie od zmluvy, ktoré bolo následne doručené odporcovi, pričom navrhovateľ vo svojom vyjadrení zo dňa 15.05.2022 nepoprel skutočnosť vystavenia odstúpenia od zmluvy a jeho doručenia odporcovi. Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľ si neželá, aby odporca plnil akékoľvek povinnosti zo zmluvy. Navrhovateľ neosvedčil dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vo vzťahu k predmetu sporu, nakoľko pred odstúpením od zmluvy vytvoril situáciu, „pri ktorej žiadna exekúcia z titulu zmluvy nie je možná“. Navrhovateľ tiež uzavrel zmluvy o dodávke elektrickej energie s troma inými dodávateľmi, ktorí v súčasnej dobe navrhovateľovi elektrickú energiu dodávajú, takže nie je možné, aby súd bezodkladne upravoval pomery s odporcom, keď navrhovateľ si svojvoľne a sám upravil pomery s troma inými dodávateľmi elektrickej energie, a preto žiadne právo navrhovateľa nie je ohrozené. Nariadené neodkladné opatrenie poskytlo ochranu fiktívnemu právu navrhovateľa a je nevykonateľné, pretože iba zakazuje opätovné požiadanie distribučných spoločností o vyradenie navrhovateľa z bilančnej skupiny odporcu.

14 K dovolaniu odporcu zaslal navrhovateľ písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol alebo ho zamietol. Uviedol, že sa stotožňuje s výrokovou časťou napadnutého uznesenia, ako aj s jeho odôvodnením. Z obsahu dovolania nevyplýva, v čom má spočívať nesprávny procesný postup súdu, ktorým mal znemožniť odporcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva, pričom nie je ani zrejmé, o ktoré procesné práva by sa malo jednať. Dovolateľ v dovolaní tiež nešpecifikoval žiadnu právnu otázku, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená.

15 Navrhovateľ nesúhlasil s tvrdením odporcu, že „vzhľadom na skutočnosť, že v priestore Európskej únie nie je dostatok elektrickej energie, aby mohla byť na základe dlhodobého (ročného) kontraktu dodávaná tretej osobe, zabezpečil žalovaný dodávku elektrickej energie od producentov z Bieloruska.“ Poukázal na to, že skutočnosť, že pôjde o ročný kontrakt, bola navrhovateľom deklarovaná už v samotnom verejnom obstarávaní, pričom pri vysvetľovaní ponuky nedošlo zo strany odporcu k namietaniu stanovenej podmienky. Navyše, táto skutočnosť odporcovi zjavne nevadila v decembri 2021, kedy s navrhovateľom dňa 29.12.2021 uzavrel Dodatok č. 1 k zmluve, predmetom ktorého bola úprava jednotkových cien elektriny podľa jednotlivých tarifných pásiem. Na vyvrátenie tvrdenia odporcu navrhovateľ predložil Zmluvu o združenej dodávke elektriny č. 7693/2020/5400/025 zo dňa 30.11.2020, uzavretej so spoločnosťou MAGNA ENERGIA, a.s. ako dodávateľom, ktorej predmetom je dodávka a distribúcia tzv. „netrakčnej“ elektriny do odberných miest navrhovateľa po dobu dvoch rokov, pričom túto zmluvu dotknutý dodávateľ plní za dohodnutú cenu aj v súčasnosti. S výnimkou 3,8% zvýšenia ceny (z dôvodu zvýšenia nákladov za prevzatie zodpovednosti za odchýlku) uvedená spoločnosť navrhovateľovi riadne dodáva elektrickú energiu za ceny kontrahované v roku 2020, a to bez akéhokoľvek prerušenia a bez ďalších nárokov na zvýšenie ceny, napriek turbulentnej situácii na trhu s elektrinou v tomto roku.

16 Navrhovateľ nesúhlasil ani s tvrdením odporcu v odseku 25 dovolania, podľa ktorého „v dôsledku politických rozhodnutí však nebolo možné túto elektrickú energiu doviesť na územie Slovenska cez Poľsko, pretože poľský správca rozvodnej siete odmietol uzavrieť dohodu o prenose elektrickej energie z Bieloruska cez Poľsko na Slovensko.“ Táto informácia bola zo strany odporcu prezentovaná navrhovateľovi v rámci rokovaní o navýšení ceny, prebiehajúcich pred samotným odstúpením od zmluvy. Napriek výzve navrhovateľa na preukázanie týchto skutočností, napríklad predložením príslušných potvrdení zo strany Poľskej republiky, nebol zo strany odporcu predložený navrhovateľovi žiaden takýto dôkaz.

Toto tvrdenie nepodložil odporca dôkazom ani v rámci podaného dovolania.

17 K tvrdeniam, že dodávka elektrickej energie v zmysle zmluvy sa v dôsledku vyššej moci (vojnový konflikt na Ukrajine) stala nemožnou a „z dlhodobého hľadiska nie je možné počas jedného roka nakupovať elektrinu vždy iba večer daného dňa na nasledujúci deň, navyše z množstva, ktoré sa náhodne uvoľní“ navrhovateľ uviedol, že daná situácia vznikla

len z dôvodu špekulatívneho konania odporcu. Navrhovateľ s ním uzavrel zmluvu v čase, keď skutočností, na ktoré sa odporca v každom podaní a stupni konania odvoláva, ešte nenastali a keby vtedy odporca zabezpečil plnenie svojho záväzku voči navrhovateľovi nákupom potrebného množstva elektrickej energie pre celé zmluvne dohodnuté obdobie

(ako to napríklad urobila spoločnosť MAGNA ENERGIA, a.s.), nedošlo by k vzniku súčasnej situácie. Odporca vykonáva svoju činnosť ako podnikateľ samostatne vo vlastnom mene a ak je dôsledkom jeho konania porušenie zmluvne dohodnutých záväzkov, je povinný znášať dôsledky, ktoré v súvislosti s týmito jeho konaniami nastanú. Dodávka elektriny sa nestala nemožnou z dôvodu vzniku vojnového konfliktu dňa 24.02.2022 tak, ako to tvrdí odporca. Dôsledkom bolo len to, že došlo k ukončeniu plnenia zo strany jeho zmluvného dodávateľa, avšak plnenie v zmysle zmluvy zo strany odporcu pokračovalo až do 18.03.2022.

18 K odstúpeniu od zmluvy navrhovateľ uviedol, že sa pokúšal doručiť oznámenie o odstúpení odporcovi osobne dňa 21.03.2022, avšak odporca predmetný dokument odmietol prevziať. Navrhovateľ preto pristúpil k doručovaniu oznámenia o odstúpení prostredníctvom poštového podniku.

19 Zmluvy o dodávke elektrickej energie s troma inými dodávateľmi nadobudli účinnosť dňa 22.03.2022, teda v období od 19.03.2022 do 21.03.2022 navrhovateľ nemal žiadneho dodávateľa elektriny, čím bezodkladnosť úpravy pomerov medzi navrhovateľom a odporcom bola nevyhnutná. K tvrdeniam odporcu k postaveniu nových troch dodávateľov, ktorí podľa neho mali postavenie tzv. dodávateľa poslednej inštancie, navrhovateľ uviedol,

že predmetné zmluvy boli uzavreté s vyššie špecifikovanými dodávateľmi elektrickej energie, avšak nie ako s dodávateľmi poslednej inštancie. Odporca sa svojím konaním pokúsil zbaviť svojho záväzku len voči navrhovateľovi, nie však voči ostatným svojim odberateľom,

čím neboli splnené podmienky pre postup podľa § 18 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike. Navrhovateľ preto oslovil vyššie špecifikovaných dodávateľov elektrickej energie a podpísal s nimi zmluvy o združenej dodávke elektrickej energie na preklenovacie obdobie, t. j.

do obstarania nových dodávateľov, pretože to boli najväčšie a zavedené spoločnosti na trhu, čím chcel minimalizovať riziko možného nedodania elektrickej energie a tým možného obmedzenia železničnej dopravy, vykonávanej vo verejnom záujme. Zmluvy boli uzavreté na tri mesiace a v súčasnosti navrhovateľovi dodáva trakčnú elektrickú energiu spoločnosť Stredoslovenská energetika, a.s. na základe zmluvy uzavretej dňa 17.06.2022.

20 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení,

že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP),

bez nariadenia pojednávania pred samotným vecným prejednaním dovolania najskôr skúmal, či je dovolanie procesne prípustné.

21 Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

22 Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23 Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho

súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

24 Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j., aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

25 Pri skúmaní prípustnosti dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzal z toho, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, vydané v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom práve povaha napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) predstavuje kľúčový aspekt pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

26 Z ustálenej judikatúry (R 76/2018, 5Cdo/154/2018, 1Obdo/54/2021) vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP len vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej, teda ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok v zmysle § 325 ods. 1 CSP) alebo v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP. V týchto prípadoch rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia konzumuje vec samu.

27 V posudzovanom prípade dovolací súd súhlasí s názorom odporcu, že dovolaním napadnuté uznesenie, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie, má povahu rozhodnutia vo veci samej, pretože neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a ani z obsahu ďalšieho spisového materiálu nevyplýva, že by navrhovateľ podal alebo mienil podať žalobu vo veci samej. Rovnako ani súd prvej inštancie osobitným výrokom podľa § 336 ods. 1 CSP neuložil navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej.

28 Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 420 písm. f/ CSP dovolací súd uvádza, že dovolateľ nijako nekonkretizoval nesprávny procesný postup odvolacieho súdu a ani procesné práva sporovej strany, z ktorých realizácie mal byť týmto postupom vylúčený. Dovolateľ rozhodnutiu odvolacieho súdu vytýka arbitrárnosť, avšak z obsahu dovolania je zrejmé, že v skutočnosti spochybňuje vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia. V podstate tvrdí, že neboli splnené predpoklady pre vyhovieť návrhu navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia, nariadené neodkladné opatrenie nemá oporu v skutkovom stave a bola naplnená skutková podstata pre aplikáciu § 575 ods. 1 OZ v spojení s § 352 ods. 2 Obch. zák., keďže plnenie zo zmluvy, uzavretej medzi navrhovateľom a odporcom, sa stalo nemožným z dôvodu vzniku vojenského konfliktu na Ukrajine dňa 24.02.2022. V skutočnosti teda nejde o námietku nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu, ale o námietku inú, vo väzbe na otázku vecnej správnosti skutkových a právnych záverov, na ktorých dovolací súd (a predtým súd prvej inštancie) založil napadnuté rozhodnutie. Uvedené závery však dovolací súd nie je oprávnený podrobiť meritórnemu dovolaciemu prieskumu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), keďže v dovolacom konaní dovolací súd nie je oprávnený vykonávať dokazovanie a ani prehodnocovať dôkazy vykonané súdmi nižšej inštancie. Dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f/ CSP nie je vymedzený tak, ako to vyžaduje zákon, keďže dovolateľ konkrétne neuviedol, v čom spočíva vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP. Uvedené predstavuje dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP.

29 Dovolateľ zároveň prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z ustanovenia § 421

ods. 1 písm. b/ CSP, namietajúc nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke nesprávneho právneho posúdenia nemožnosti plnenia z dôvodu vis maior v zmysle § 575 ods. 1 OZ v spojení s § 352 ods. 2 Obch. zák. tvrdiac, že plnenie zo zmluvy zo strany odporcu sa stalo nemožným v dôsledku vojnového konfliktu na Ukrajine dňa 24.02.2022. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že v posudzovanom prípade nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, čo expressis verbis vyplýva z odseku 2 citovaného ustanovenia, podľa ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP. V danom prípade ide o rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle § 357 písm. d/ CSP (odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia), preto dovolanie proti takémuto rozhodnutiu podľa § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné (viď sp. zn. 1Obdo/62/2019, 1Obdo/87/2019, 3Obdo/35/2021 a 5Obdo/54/2019).

30 Keďže nie je daná procesná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a tiež z dôvodu uvedeného v odseku 28 odôvodnenia tohto rozhodnutia, dovolací súd dovolanie odporcu odmietol podľa § 447 písm. c/ a písm. f/ CSP. S poukazom na uvedené dovolací súd sa už nezaoberal skúmaním dôvodnosti podaného dovolania.

31 Ako úvahy obiter dictum dovolací súd uvádza, že pokiaľ sa odporca domnieva, že dôvody poskytnutia ochrany nariadeným neodkladným opatrením už netrvajú, má možnosť navrhnúť zrušenie neodkladného opatrenia (§ 334 CSP).

32 V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti odporcovi, ktorý úspech nemal. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

33 Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.